

Cultura

Torna l'autor de 'La pell freda'

Sánchez Piñol novel·la el 1714

L'escriptor es passa al castellà a 'Victus', obra èpica que trenca tòpics

JUSTO BARRANCO
Barcelona

Sorpresa majúscula. I benvinguda. Perquè sembla que serà un escriptor del talent d'Albert Sánchez Piñol qui escriurà la gran novel·la catalana sobre el 1714, sobre la Guerra de Successió Espanyola i el gran setge i la resistència numantina de Barcelona. Una novel·la que trenca tòpics. I que potser irritarà els més puristes: l'autor de *La pell freda* l'ha escrit en castellà. No per conquerir el públic de tot Espanya, ni per presentar-se a un premi literari. Ni tan sols de manera premeditada. La va començar en català i no sortia. I un dia va començar a escriure-la en castellà. I va sortir *Victus*, 600 pàgines que La Campana publica a la tardor i que seran la gran esperança de la temporada a les llibreries.

Elogis històrics. Els primers elogis a *Victus* ja han arribat, i provenen d'historiadors com Joan B. Culla o l'expert en la Guerra de Successió Joaquim Albareda, que el qualifica de "llibre impressionant i amb una força extraordinària, davant el qual cal treure's el barret". I que afegeix que "a partir d'ara m'imaginaré aquell setge tan brutal i amb tants contrasentits d'una altra manera, qui sap si més real que la que acostumen a descriure els documents".

Mentides històriques. "Quan et documentes -diu Sánchez Piñol- veus que és un tema molt polièdric, amb moltes mentides historiogràfiques als dos bàndols, en un evidentment més que en l'altre. Les mentides de l'espanyolisme revisionista, molt grolleres, cal que es desmenteixin des de l'àmbit acadèmic, amb un cop de puny a la taula". Però, afegeix, en el catalanisme també hi han hagut trampes, com ara amagar que Antonio de Villarreal, un dels grans herois de la seva novel·la, el gran general defensor de Barcelona, era espanyol. "Va néixer a Barcelona de família militar destinada aquí, i després va fer voltes per Espanya. Durant la primera part de la Guerra de Successió va estar al bàndol borbònic. És fàcil enamorar-se del personatge. Quan el fan comandant general de les tropes catalanes sempre està a primera línia del front. I dos dies abans de caure la ciutat dimiteix: no vol una matança, vol capitular. I tot i que és lliure d'anar-se'n, es queda a morir amb els seus. El fereixen i es passa la resta de la vida torturat a la presó".

Un protagonista secundari. Això sí, el protagonista de l'obra és un secundari de la tragèdia, el jove barceloní Martí Zuviría, un

UN PROTAGONISTA REAL

De Martí Zuviría n'hi ha referències, però és Sánchez Piñol qui l'omple de vida

LLUITA PER LA LLIBERTAT

"Va ser una derrota absoluta, però som vius per això, al revés que València"

personatge real del qual han quedat quatre o cinc referències històriques i que Sánchez Piñol s'ocupa d'omplir de vida. Zuviría narra, als 98 anys i des de Viena, just abans de la Revolució Francesa, les seves memòries. Amb la seva vida es pot recórrer tot el segle XVIII, però ara per ara aborda la Guerra de Successió, que viu com a ajudant de Villarreal però que té una relació molt més profunda amb el conflicte: sent un pendó, d'entrada, que odia la disciplina, estudia a França amb Vauban, gran geni de les construccions militars, que li ensenya les tècniques per fortificar i assetjar ciutats. De fet, a *Victus* no hi falten les il·lustracions,

i encara menys les de fortaliseses.

Il·lustració i bogeria. I Zuviría anirà del racionalisme de Vauban, que condueix a la Il·lustració, a la bogeria del setge més irracional del segle. Normalment les fortaliseses eren expugnades en 30 dies, cosa que dona una idea del sacrifici dels barcelonins contra dos imperis. A més a més, els borbons titllen de pirates amotinats l'exèrcit de la ciutat, i la sang correrà a dolls. "Felip V era un dement que va acabar dormint en taüts. Fins i tot el seu avi Lluís XIV li diu que no es passi. però té al voltant ministres que li arriben a proposar que arrasi Barcelona com Cartago i hi erigeixi un monòlit",

recorda l'autor de la novel·la.

Èpica irreverent. A les memòries, Zuviría hi donarà un to èpic però irreverent, malparlant de tot, de català molt empenyat que narra la Guerra de Successió des del 1705. Una perspectiva en què part de les elits catalanes tampoc no surten gaire ben parades a causa de l'actitud ambigua que tenen. "Fins i tot Casanova no surt gaire lluit. No es trobava còmode en el seu paper, era un polític i no estava a favor de la resistència de la ciutat". Però la població barcelonina l'hi empeny. "Espero que no quedi maniqueu, però el gran heroi aquí va ser el poble, amb totes les seves irracionalitats".

Albert Sánchez Piñol fotografiat ahir a la seu de l'editorial La Campana, a Barcelona

ALEX GARCÍA

"Mai no vaig pensar escriure sobre el 1714 en castellà"

■ "Era una novel·la que fa moltíssims anys que tenia al cap -diu Sánchez Piñol-, però es va anar posposant. Primer, Alfred Bosch, amic meu, va publicar una trilogia sobre el tema i jo, que ni havia publicat, no n'havia d'escriure una altra del mateix tema. Després, vaig voler ser molt rigorós amb la documentació. I finalment hi ha el que m'ha passat literàriament aquests últims anys.

Així que aquesta novel·la va quedar penjada. A més, no m'acabava de sortir. Vaig llançar 100 pàgines, en català, a les escombraries. I un dia, fent altres coses, vaig escriure la primera pàgina en castellà. I no vaig parar. Funcionava. Ni a mi no m'hauria passat pel cap escriure una novel·la sobre el 1714 en castellà. Però el món creatiu està ple de coses irracionals i t'has de deixar por-

tar". Potser, diu, tot va venir perquè molts dels documents que llegia, dels dos bàndols, estaven en castellà. Potser perquè escriure-la en aquesta llengua li permetia un filtre, perspectiva. En comptes de parlar al lector, havia d'explicar-li el tema. Esclar que, diu, al lector català també cal explicar-l'hi. "Si surts al carrer i preguntes per Villarreal, molts et diran que és un carrer que baixa".

Catalunya en castellà. *Victus*, diu Sánchez Piñol, explicarà, doncs, el 1714 des d'una perspectiva catalana a l'exterior -s'ha venut a holandesos, russos i francesos i també a Hispanoamèrica-, però escrita en castellà. Una perspectiva sobre "l'any zero, el de l'esclafament de Catalunya, però que et fa donar del fil de plata que enllaça el 1714 amb l'actualitat. Va ser una derrota absoluta, però que defensessin la ciutat un any sencer marca una èpica i una lírica política: som vius per això. El cas invers és el de València a Almansa: no van lluitar per motius igual de dignes i han estat molt més esclafats". ●